

Література

1. Васильковська К. М. Формування художнього світогляду майбутнього вчителя музики в процесі вивчення музично-історичних дисциплін: авторф. ... дис. канд. пед. наук. Київ. 2006. 18 с.
2. Мозгальова Н. Г. Теоретико-методичні засади інструментальної підготовки вчителя музики: монографія;. Вінниця: Меркьюрі Поділля. 2011. 486 с.
3. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення «Методики викладання фахових дисциплін». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць.* Випуск 58 / Редкол.: В. І. Шахов (голова) та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2019. С. 146-150.
4. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Мотивація професійного саморозвитку майбутніх педагогів-музикантів у творчому освітньому середовищі університету. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. пр. Випуск 53 / редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2019. С. 222-227.

Чинюк А., м. Вінниця
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

МЕДІАОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві цифрові технології розвиваються стрімкими темпами. Сьогодні, відкриваючи будь-який новинний портал чи пошукову систему, можна без будь-яких проблем та перешкод не лише швидко отримати інформацію, а й поділитися нею із друзями або знайомими через соціальні мережі. Та попри всі ці технологічні блага, значна кількість людей не вміє ними правильно користуватися.

Освітній простір не є винятком. Події останніх років – пандемія COVID-19 та російська віськова агресія, що почалася 24 лютого 2024 року актуалізували питання медіаосвіти майбутніх вчителів музики і хореографії.

Аналіз наукових публікацій. Теоретико-методичні основи медіа освіти, а також сучасні тенденції її впровадження в мистецькій галузі розкрито в роботах О. Бордюка, І. Барановської, Л.Лабінцевої, О.Ляшенко, Н. Мозгальнової, А. Новосадової та ін.. Питання впливу мас-медіа на сучасну культуру розглянуто в працях Л. Дротянко, В. Карпенка, Н. Костенко, В. Ляха, Ю. Павленка та ін..

Мета статті – проаналізувати необхідність медіаосвіти в процесі підготовки вчителів музичного мистецтва та хореографії.

Виклад основного матеріалу. Сучасні студенти зростають і формуються в епоху інформаційних технологій. В їх розпорядженні достатня кількість засобів цифрової масової інформації і цифрових носіїв. Надзвичайно важливим є навчити орієнтуватися в них, швидко знаходити інформацію та критично її оцінювати. Тому одним із завдань підготовки вчителів музичного мистецтва і хореографії повинно стати усвідомлення принципів створення медіа продукції, набуття знань і навичок медіа грамотності.

На сьогодні медіаграмотність стає життєво необхідною компетентністю майбутнього вчителя.

Незважаючи на це, багато вчителів загальноосвітніх шкіл дотримуються традиційних методик навчання, які не розглядають розвиток аналітичного та критичного мислення як інтегровану складову освітнього процесу, а навчає сприйманню готової інформації. Факторами недостатньої медіаграмотності вчителів є відсутність достатнього технічного оснащення у школах (особливо у сільській місцевості), небажання використовувати нові технічні засоби на уроках, хоча сучасна освіта невід’ємна від використання цифрових засобів та засобів масової комунікації, які виконують не лише розважальну та просвітницьку функції, але й навчальну, виховну та інформаційну.

Тому О. Ляшенко, Л. Лабінцева, Т. Бутенко акцентують увагу на формуванні у майбутніх вчителів медіа компетентності – як здатності

розуміти, аналізувати й оцінювати зміст мистецьких медіа, добирати, створювати та передавати мистецькі медіа-тексти різних форм та жанрів, мистецькі та освітні проекти, володіння навичками самопрезентації і, якщо потрібно, вміння критично оцінювати власну медіа-активність [4, с. 82].

На думку І. Барановської та Н. Мозгальнової вона вимірюється за такими критеріями: розуміння медіа (усвідомлення впливу медіа на суспільство, будова засобів масової інформації), використання медіа (орієнтація в медіа середовищі, свідоме використання обладнання, програмного забезпечення, додатків), комунікація (взаємодія через медіа – використання соціальних мереж, пошук та обробка інформації), стратегія (ефективність використання – доцільність використання медіа, досягнення цілей та освітніх результатів за допомогою медіа) [1, с.32].

Одним із витоків означеної проблеми є розвиток медіаосвіти в Україні, який розпочався після здобуття незалежності. В зв'язку з цим, Національною академією педагогічних наук України було розроблено Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні, в якій основними напрямками розвитку медіаосвіти зазначено формування медіакомпетентності сучасних педагогів для подальшого розвитку медіаграмотності в учнівському середовищі [3]. Основні положення Концепції відповідають завданням, окресленим в резолюції Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрової інформації від 16 грудня 2008 року

У Концепції окреслено три основні етапи розвитку медіаосвіти в Україні: експериментальний етап, етап укорінення медіаосвіти та стандартизація вимог і етап завершення масового впровадження медіакультури. Однак основою і результатом медіаосвіти є вироблення медіаімунітету особистості та критично-аналітичного типу мислення як інструменту у сприйнятті медіаконтенту. За відсутності критичного мислення та негативного контенту, який отримує дитина з медіа (реклама та пропаганда, фейкова інформація, насильство), посилюється розвиток деморалізації особистості в майбутньому. Впоратися із цим непростим завданням дитині зможе, насамперед, учитель. Але для того,

щоб навчити дитину, а тим більше допомогти їй, вчителеві потрібно самостійно набути медіа компетентності.

Як зазначають дослідники, «реформування вищої педагогічної освіти в Україні тісно пов'язане із загальнонауковими та мистецькими інноваціями у підготовці вчителів музики та хореографії» [6, с.195]. Сьогодення вимагає від вчителів музичного мистецтва і хореографії повної самовіддачі справі, постійної самоосвіти та розвитку, постійних пошуків. Медіаграмотність для сучасного вчителя не повинна бути окремим предметом для вивчення або дисципліною, а однією зі складових професійної компетентності, яку потрібно постійно вдосконалювати. Саме вчитель, який вміє використовувати інформацію з користю, оперує критичним мисленням, володіє вмінням створювати медіатексти, розуміє сутність та принципи функціонування медіа є затребуваним на ринку, цікавим для дітей і корисним для колег. Незважаючи на всі перешкоди, що заважають медіаосвіті повноцінно влитися у шкільний мистецько-освітній простір (відсутність підручників для школи, недостатня кількість матеріалів для вчителів, низький рівень обміну досвідом вчителів по Україні), переважна більшість учителів мистецького напрямку йдуть в ногу з часом, проходять навчання у спеціалізованих школах медіаграмотності, самостійно займаються медіаосвітою. Це дозволяє покращити якість викладання учням, інтегрувати медіа засоби в процес навчання, розробляти нові програми та займатись науково-дослідною діяльністю.

Наразі, для підготовки вчителів музичного мистецтва та хореографії у сфері медіаграмотності, пропонуються різноманітні онлайн-платформи, сайти, де у цікавій, доступній та інтерактивній формі організовано навчальний процес; також українськими науковцями створюються посібники з медіаосвіти та медіаграмотності. На думку дослідників, доцільним буде впровадження в освітній процес підготовки вчителів музичного мистецтва та хореографії таких навчальних курсів як «Музика в цифровому просторі», «Комп'ютерне оранжування і композиція», «Сучасна студія звукозапису і робота в ній», «Оформлення нотних видань на комп'ютері» та інші [2, с.33].

Українські науковці мистецької галузі до ефективних форм роботи, які бажано використовувати в процесі підготовки вчителів музичного мистецтва та хореографії відносять:

- використання відео;
- участь у вебінарах, конференціях;
- створення власних відео презентацій;
- підготовка текстового матеріалу лекції, аудіо та відеоматеріалів, тестових завдання для перевірки та закріплення вивченого матеріалу.

Це з одного боку підвищує рівень медіа знань студентів, а з іншого - стане основою власної музично-педагогічної діяльності [5, с. 503].

Великий потенціал медіаосвіти учнів у загальноосвітній школі містять уроки з музичного мистецтва та хореографії. Їх тематика досить різноманітна, сприяє процесу естетизації, навчає дітей життю у суспільстві, прищеплює морально-естетичну поведінку та культурні норми. Уроки з музичного мистецтва та хореографії бажано організовувати і проводити у формі інтерактиву, відходячи від традиційної форми проведення. Одне з найважливіших навчальних завдань педагогів полягає в тому, щоб у процесі навчання учні не відповідали правильно на запитання, а вміли сформулювати правильні (доречні, точні, актуальні) питання, оскільки на заняттях учні є активними учасниками у процесі обговорення.

Для активації та мотивації дітей вчителю варто підбирати різноманітні допоміжні медіаматеріали, наприклад, відео, слайдові презентації, аудіо. Якісно підбір цих матеріалів залежить від рівня медіаграмотності вчителя та його компетентності в новітніх інформаційних технологіях. Музичні та хореографічні матеріали, що будуть демонструватися учням, повинні не лише відповідати даній віковій категорії, а й мати досить високий навчальний потенціал. Якість контенту не тільки посилить сприйняття його учнями, а й буде виховувати медіакультуру у школярів уже в процесі сприймання самого контенту. Тому, вчителю важливо завжди продумувати, як адаптувати складні завдання і вправи для дітей різного віку.

Висновки. Підсумовуючи сказане зазначимо, що впровадження медіаосвіти у підготовку вчителів музичного мистецтва і хореографії є перспективним напрямком оновлення мистецької освіти. На сьогоднішній день він демонструє позитивні результати. Інформаційного простору для креативних та ініціативних вчителів музичного мистецтва і хореографії достатньо. Попри це, існують певні проблеми, що виникають при впровадженні медіаграмотності на уроках з музичного мистецтва та хореографії в загальноосвітніх школах (поганий інтернет, відсутність сучасних комп'ютерів тощо).

Література

1. Барановська І.Г., Мозгальова Н.Г. Медіаграмотність—життєво необхідна компетентність майбутніх учителів XXI століття. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я*. Ч.ІІ. Харків, 2020.С.32.).
2. Барановська І.Г., Мозгальова Н.Г., Барановський Д.М., Бордюк О.М. Використання засобів ІКТ у процесі дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. *НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки*. Вип 150. Київ, 2021. С.21-34.)
3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні (електронний ресурс). Постанова президії Нац. академії пед. наук України 20.05.2010 р., протокол № 1–7/6–150/ URL: http://www/ispporg.ua/news_44.htm/
4. Ляшенко О.Д., Лабінцева Л.П., Бутенко Т.М. Медіа-освіта як складова освітнього процесу у вищому мистецькому навчальному закладі. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. № 1, 2016. С. 81-84.
5. Мозгальова Н.Г, Мартинюк А.А., Бондарчук О.П. Дистанційне навчання у формуванні фахової компетентності музикантів. *Наукові перспективи*. №1 (19) 2022. С.498-506.
6. Mozgalova N., Baranovska I., Zuziak T., Martyniuk A. & Luchenko O. Professional training of music and choreography teachers: artistic-communicative context. *Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference*. 2022. Vol. 1. pp. 194–204